JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ANTONIO LA PERGOLA
28 päivänä toukokuuta 1998 *

Pääasian tosiseikat ja sovellettavat oikeussäännöt

1. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuimelle esitetty ennakkoratkaisukysymys koskee tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 Brysselissä allekirjoitetun yleissopimuksen [1] (jäljempänä yleissopimus) 31 artiklan 1 kappaleen mukaista "täytäntöönpanokelpoisen tuomion" käsitettä. Mainitun artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa: "Sopimusvaltiossa annettu tuomio, joka siinä valtiossa on täytäntöönpanokelpoinen, on pantava täytäntöön toisessa sopimusvaltiossa (täytäntöönpanovaltio), kun tuomio asiaan osallisen hakemuksesta on siellä julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi."

Yleissopimuksen tulkintaa koskevan pöytäkirjan [2] 1 artiklan ja 2 artiklan 2 kohdan nojalla Cour supérieure de justice (Luxemburg) on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan kysymyksen:

"Vaikuttaako konkurssimenettelyssä, joka ei kuulu Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan, annettu tuomio, jota ei tunnusteta täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaan mutta jolla annetaan siinä valtiossa, jossa tuomio on annettu, jollekin asianosaisista sen tuomion täytäntöönpanoa koskeva immuniteetti, jolle eksekvatuuria pyydetään, viimeksi mainitun tuomion täytäntöönpanokelpoisuuteen, joka on yleissopimuksen 31 artiklan 1 kappaleen mukaan tuomion tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytys?"

2. Pääasian perustana olevat tosiseikat voidaan esittää seuraavasti. Cour d'appel de Nancyn 6.1.1993 antamalla tuomiolla (jäljempänä tuomio) aviopuolisot Éric Coursier ja Martine Bellami, jotka kumpikin ovat Ranskan kansalaisia ja joilla kummallakin on kotipaikka Ranskassa, velvoitettiin maksamaan

* Alkuperäinen kieli: italia.

1 — EYVL 1972, L 299, s. 32. Brysselin yleissopimuksen konsolidoitu versio, sellaisena kuin se on muutettuna uusien jäsenvaltioiden liittymistä koskevilla yleissopimuksilla (joista viimeinen on 29.11.1996 allekirjoitettu yleissopimus Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä yleissopimukseen), on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 1998 C 27, s. 1.

2 — Ks. tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemisesta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehty pöytäkirja (EYVL 1975, L 204, s. 28). Pöytäkirjan konsolidoitu versio, sellaisena kuin se on muutettuna liittymistä koskevilla yleissopimuksilla, on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 1998 C 27, s. 28.

Luxemburgin oikeuden mukaan perustetulle yhtiölle Fortis Bankille (jäljempänä Fortis) 563 282 Luxemburgin frangia (LUF) vastaava määrä Ranskan frangeina sopimukseen perustuvine korkoineen ja oikeudenkäyntikuluineen. Ranskalaisen tuomioistuimen hyväksymä Fortiksen saatava oli syntynyt siten, että Coursier ja Bellami eivät maksaneet takaisin heille yhteisesti elokuussa 1990 myönnettyä 480 000 LUF:n lainasummaa. Tapausta koskevasta asiakirja-aineistosta ei ilmene, että velalliset olisivat hakeneet muutosta maksuvelvollisuutta koskevaan tuomioon, joka annettiin heille tiedoksi 24.2.1993.

Tribunal de commerce de Briey päätti 1.7.1993 antamallaan tuomiolla baarinpitäjänä Rehonissa Ranskassa toimineen Coursier'n yksinkertaistetusta pakkosaneerausmenettelystä, ja asetti hänet samana päivänä konkurssiin, koska velallinen oli lopettanut liiketoimintansa eikä pystynyt esittämään velkojille hyväksyttävää saneerausohjelmaa eikä muitakaan saneerausratkaisuja. [3] Tämän menettelyn yhteydessä Fortis valvoi saatavansa etuoikeudettomana velkojana.

3. Coursier'n konkurssimenettely raukesi lopulta varojen puuttumisen takia Tribunal de commercen 16.6.1994 antamalla tuomiolla, jossa todetaan, että "velkojille palautuu heidän oikeutensa vaatia erityistäytäntöönpanoa ainoastaan 25.1.1985 annetun lain 169 §:ssä säädetyillä edellytyksillä". [4] Tämän 169 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa: [5]

"Varojen puuttumisen takia annettu tuomio konkurssimenettelyn päättämisestä ei palauta velkojille oikeutta vaatia erityistäytäntöönpanossa saamisiaan velalliselta, paitsi jos saaminen perustuu

1. rikosoikeudenkäynnissä annettuun tuomioon, jonka kohteena on velallisen ammattitoimintaan liittymätön teko tai jonka kohteena on veropetos, jolloin oikeus palautuu ainoastaan veroviranomaiselle;

2. velkojan henkilöön liittyviin oikeuksiin. [6] Kuitenkin velallisen sijasta maksun suorit-

3 — Pakkosaneerausmenettely otettiin käyttöön yritysten konkurssista ja pakkosaneerauksesta 25.1.1985 annetulla lailla nro 85— 98 (jäljempänä laki nro 85— 98), ja sen tarkoituksena on mahdollistaa maksuvaikeuksissa olevan yrityksen olemassaolo, turvata sen toiminnan jatkuminen ja työpaikat sekä velkojen maksaminen. Menettely voi johtaa yrityksen toiminnan jatkumiseen, toiminnan täydelliseen tai osittaiseen lakkaamiseen taikka konkurssiin (1 §).

4 — Ks. edellä alaviite 3.

5 — Sellaisena kuin pykälä on muutettuna 1.10.1994 alkaen yritysten vaikeuksien ennaltaehkäisemisestä ja tervehdyttämiskeinoista 10.6.1994 annetun lain nro 94/475 75 §:llä.

6 — "Velkojan henkilöön liittyviin oikeuksiin" sisältyvät saamiset, jotka koskevat elatusapua taikka aineettoman tai aineellisen vahingon korvaamista (ks. Derrida, F., Godé, P. ja Sortais, J.-P.: *Redressement et liquidation judiciaires des entreprises, cinq années d'application*, Pariisi 1991, 3. painos, s. 430 ja 431).

tanut takaaja tai yhteisvastuullinen velallinen voi vaatia saamisiaan velalliselta."

4. Coursier sai sittemmin Luxemburgista työpaikan, joskin hänen kotipaikkansa oli edelleen Ranskassa, joten Fortis aloitti Luxemburgin Justice de paix'ssa menettelyn velallisen Luxemburgissa ansaitseman palkan ulosmittaamiseksi. Ulosottoperusteen saadakseen Fortis haki ja sai tuomiota koskevan eksekvatuurimääräyksen, jonka Luxemburgin Tribunal d'arrondissementin puheenjohtaja antoi 2.7.1996 yleissopimuksen 31 ja 32 artiklan [7] perusteella (jäljempänä eksekvatuurimääräys).

5. Coursier haki muutosta tähän määräykseen ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa yleissopimuksen 36—39 artiklan mukaisesti (ks. jäljempänä 14 kohta) ja väitti, että maksuvelvollisuutta koskevalle tuomiolle oli lainvastaisesti myönnetty eksekvatuuri. Coursier'n mukaan tuomio ei ole täytäntöönpanokelpoinen, koska Fortiksen saatava ei kuulu lain nro 85—98 169 §:ssä nimenomaisesti säädettyihin poikkeuksiin, eikä erityistäytäntöönpanoa koskeva oikeus niin ollen voinut palautua pankille Ranskassa eikä missään muussakaan sopimusvaltiossa. Yleissopimuksen 31 artiklassa täytäntöönpanon (josta jäljempänä tässä ratkaisuehdotuksessa käytän nimitystä eksekvatuuri erotukseksi varsinaisesta pakkotäytäntöönpanosta) [8] edellytykseksi asetetaan, että tuomion, jonka täytäntöönpanoa halutaan, on oltava täytäntöönpanokelpoinen. Pääasian muutoksenhakijan mukaan tämä edellytys ei täyty nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, koska Ranskan lain mukaan maksukyvyttömälle velalliselle annetaan mainitussa laissa säädetyssä konkurssimenettelyssä "täytäntöönpanoa koskeva immuniteetti", minkä takia kyseisen valtion tuomioistuimen antamalle tuomiolle ei voida myöntää eksekvatuuria Luxemburgissa. [9] Tässä tarkasteltavana olevan menettelyn perusteella ei kansainvälistä täytäntöönpanokelpoisuutta voida Coursier'n mukaan antaa sellaiselle tuomiolle, joka on antamisvaltion sisäisessä oikeusjärjestyksessä menettänyt tehokkuutensa velalliseen nähden, koska lainsäätäjä on myöntänyt velalliselle täytäntöönpanoa koskevan immuniteetin. Komissio yhtyy näihin väitteisiin, kuten sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämistä huomautuksista käy ilmi.

6. Fortis huomauttaa, että lain nro 85—98 169 §:llä annettu tietynlainen

7 — Yleissopimuksen 32 artiklassa määrätään asian kannalta tässä vaiheessa merkityksellisin osin, että "[31 artiklan 1 kappaleessa (ks. edellä 1 kohta) tarkoitetun] täytäntöönpanoa koskevan pyynnön ottaa vastaan — — Luxemburgissa Tribunal d'arrondissementin puheenjohtaja".

8 — Kuten yhteisöjen tuomioistuin jo kauan on selkeästi katsonut, "yleissopimuksella säännellään ainoastaan ulkomailla annettujen täytäntöönpanokelpoisten tuomioiden eksekvatuurimenettelyä, eikä se koske varsinaista täytäntöönpanoa, joka kuuluu edelleen kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan", ottaen kuitenkin huomioon, että kansallisten menettelysääntöjen soveltaminen ei saa vaarantaa yleissopimuksen tehokasta vaikutusta (ks. asia 148/84, Brasserie du pêcheur, tuomio 2.7.1985, Kok. 1985, s. 1981, 18 kohta ja asia 145/86, Hoffmann, tuomio 4.2.1988, Kok. 1988, s. 645, 27— 29 kohta).

9 — Donnier, M.: *Voies d'exécution et procédures de distribution*, Pariisi 1993 (3. painos), s. 49— 51, käsittelee "täytäntöönpanoa koskevaa immuniteettia" poikkeustapauksia varten laissa säädettynä velallisen edullisena kohteluna, jonka tarkoituksena on suojata velallista pakkotäytäntöönpanolta tiettyjen edellytysten täyttyessä.

immuniteetti täytäntöönpanoa vastaan koskee vain Coursier'ta (mutta ei Bellamia) ja sen alueellinen vaikutus rajoittuu yksinomaan Ranskaan. Jos oikeus vaatia erityistäytäntöönpanoa ei palaudu jo konkurssissa olevaa velallista vastaan, tämä ei kuitenkaan mitenkään vaikuta *ennen* konkurssimenettelyn aloittamista mahdollisesti annettujen tuomioiden täytäntöönpanokelpoisuuteen. Pääasian muutoksenhakija on Fortiksen mukaan niin ollen vedonnut väärin perustein yleissopimuksen 31 artiklaan. Fortiksen mukaan eksekvatuuria ei voida kyseisen määräyksen mukaan evätä sillä perusteella, millainen vaikutus tuomiovaltiossa mahdollisesti annetuilla muilla vastaajaa koskevilla tuomioilla on yleissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomissa asioissa. Tämä koskee nimenomaan tuomiota, joka on annettu Ranskassa konkurssimenettelyn päättämisestä varojen puuttumisen vuoksi. [10] Yleissopimuksen 34 artiklassa määrätään toisaalta, että eksekvatuuria koskeva hakemus voidaan hylätä "ainoastaan jollakin 27 tai 28 artiklassa mainitulla perusteella", [11] mutta kummassakaan artiklassa mainituista perusteista ei Coursier'n näkemyksen mukaan ole kyse nyt käsiteltävänä olevassa asiassa. Jos yhteisöjen tuomioistuin pitää perusteltuna väitettä, jonka mukaan Ranskassa annettu maksuvelvoitetta koskeva tuomio ei ole täytäntöönpanokelpoinen, ja jos eksekvatuuria ei myönnetä, ei Fortiksella olisi mitään mahdollisuutta hakea saatavalleen pakkotäytäntöönpanoa yleissopimuksessa olevien tuomioistuimen toimivaltaa koskevien määräysten mukaisesti Luxemburgissa eli valtiossa, jossa Coursier'lla on ainakin osittain ulosmitattavissa olevia palkkatuloja eikä Ranskassa, jossa oli Fortiksen vaatimuksesta annettu velallista velvoittava tuomio. [12] Fortis huomauttaa lisäksi, että Ranskassa konkurssimenettelyyn sovelletaan alueperiaatetta; näin ollen myöskään selvitysmenettelyn uudelleen aloittaminen — mikä on mahdollista vain teoriassa — ei voi johtaa siihen, että konkurssipesän varoihin siirretään omaisuuseriä tai tuloeriä, joita velallisella on muissa sopimusvaltioissa.

Tapauksen oikeudellinen tarkastelu

7. Nyt esitetty ennakkoratkaisukysymys vaatii mielestäni joidenkin esikysymysten tutkimista. Ensiksi on syytä tarkastella, minkälaisesta valvontamenettelystä on säädetty yleissopimuksen osapuolena olevan valtion eksekvatuuria varten, kun on kyse toisessa yleissopimuksen osapuolena olevassa valtiossa annetuista täytäntöönpanokelpoisista tuomioista. Toiseksi on tärkeätä tarkastella, minkä-

10 — Ks. jäljempänä 19 kohta.

11 — Ks. jäljempänä 16 kohta.

12 — Ks. yleissopimuksen 2 artiklan 1 kappale: "Kanne sitä vastaan, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon valtion tuomioistuimissa, jollei tämän yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu." Todettakoon, että jos yleissopimuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät aineellisesti, alueellisesti ja ajallisesti, sopimusvaltioiden tuomioistuimet ovat velvolliset soveltamaan sitä (ks. professori P. Schlosserin kertomus, joka on liitetty yleissopimuksen luonnokseen Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä yleissopimukseen, jäljempänä Schlosserin kertomus, EYVL 1979, C 59, s. 71 ja erityisesti s. 97). Ei ole sattuma, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että tuomioistuimen toimivaltaa kansainvälisissä asioissa sääntelevien sopimusmääräysten soveltamisalaa koskevien kysymysten on katsottava kuuluvan ehdottomiin prosessinedellytyksiin: ks. asia C-89/91, Shearson Lehman Hutton, tuomio 19.1.1993 (Kok. 1993, s. I-139, 10 kohta).

lainen vaikutus Tribunal de commerce de Brieyn 16.6.1994 antaman tuomion kaltaisille ulkomailla annetuille tuomioille voidaan antaa sopimusvaltion oikeusjärjestyksessä. Kyseisessä tuomiossa puolestaan viitataan lain nro 85—98 edellä mainittuun 169 §:ään (ks. edellä 3 kohta); näin ollen on lisäksi syytä tarkastella lyhyesti säännöksen tarkoitusta ja ulottuvuutta nyt käsiteltävänä olevan asian kannalta.

Lain nro 85—98 169 §:ssä säädetty velkojien erityistäytäntöönpanotoimien raukeaminen

8. Aloitan viimeksi mainitusta kohdasta. Edellä mainitun 169 §:n mukaan konkurssimenettelyn päättäminen varojen puuttumisen takia ei palauta velkojille, joilla on pantti- tai etuoikeus, oikeutta vaatia velalliselta erityistäytäntöönpanossa ennen saneerausmenettelyn aloittamista syntyneitä saamisiaan, paitsi laissa nimenomaisesti säädetyissä poikkeustapauksissa. Tätä artiklaa on doktriinin mukaan tulkittava siten, että siinä säädetään velkojien oikeuksien lopullisesta *lakkaamisesta* eikä pelkästään niiden lykkääntymisestä. Tämä lakkaamisvaikutus ei kuitenkaan koske velkojien aineellisia oikeuksia, vaan velkojien mahdollisuutta ryhtyä oikeudellisiin toimiin velallista vastaan oikeuksiensa toteuttamiseksi. Tämä ero on tärkeä, koska täytäntöönpanotoimen rauetessa velalliselle jää maksuvelvoite, jota ei voida toteuttaa pakkotäytäntöönpanotoimin: jos velvoite velkojaa kohtaan täytetään vapaaehtoisesti, sitä ei näin ollen voida pitää perusteettomasti maksettuna, takaisin vaadittavissa olevana suorituksena. [13] Kyseessä olevalla säännöksellä ei nähtävästi ole vastinetta missään muussa jäsenvaltiossa; tämän ratkaisuehdotuksen kannalta on todettava, että Luxemburgin konkurssilainsäädännön (ks. code de commerce, 536 §) vastaisena on pidettävä oikeussääntöä, jonka mukaan erityistäytäntöönpanoa koskevien velkojien oikeuksien palautuminen ei ole mahdollista menettelyn päättämisen takia; tämä sääntö oli ennen lain nro 85—98 voimaantuloa myös Ranskassa voimassa olleen järjestelmän esikuvana. Näyttää ilmeiseltä, että 169 §:llä pyritään velallisten ja yritysten erottelun avulla takaamaan yhdenvertainen kohtelu liikkeenharjoittajina toimiville luonnollisille henkilöille, jotka vastaisivat koko omaisuudellaan toiminnan harjoittamisesta syntyneistä veloista, ja pääomayhtiöiden osakkaille, jotka eivät henkilökohtaisesti vastaa yhtiön veloista, jotka raukeavat, kun yhtiö puretaan. [14] Oikeuskirjallisuudessa pohditaan kuitenkin kyseisen oikeussäännön tarkoituksenmukaisuutta asetettuun tavoitteeseen nähden: on eri asia saneerata vaikeuksissa olevan velallisen yritys kuin sallia velallisen välittömästi vapautua kaikista jäljellä olevista veloistaan ja aloittaa alusta niin, että hänen tuleva yritystoimintansa on tavallaan "saneerattu etukäteen", jolloin ei ole vaaraa joutua uuteen maksukyvyttömyystilanteeseen. [15]

13 — Ks. Guyon, Y.: *Droit des affaires et des entreprises*, Pariisi 1997 (6. painos), 2. osa, s. 375; Chaput Y.: *Droit du redressement et de la liquidation judiciaires des entreprises*, Pariisi 1987, s. 254 ja 255 sekä F. Derrida, P. Godé ja J.-P. Sortais, edellä alaviitteessä 6 mainittu teos, s. 431.

14 — Ks. Y. Chaput, edellä alaviitteessä 13 mainittu teos, s. 253. Jos velallinen vastaavasti oman huolimattomuutensa seurauksena ei saa laissa säädettyä edullista kohtelua, heijastavat 169 §:n 2 momentissa säädetyt poikkeukset samalla tavalla oikeushenkilöiden johtavassa asemassa olevien henkilöiden vastaavaa kohtelua, kun heidät voidaan vaatia vastuuseen yhtiön velkojen maksamisesta (ja törkeän väärinkäytön ollessa kyseessä heille voidaan määrätä pakollinen henkilökohtainen velkajärjestely; ks. lain nro 85— 98 178 § ja sitä seuraavat pykälät).

15 — Ks. Y. Guyon, edellä alaviitteessä 13 mainittu teos, s. 13. Ks. myös Dureuil, B. ja Mestre, J.: "La 'purge' des dettes par l'article 169 de la loi du 25 janvier 1985", *Rev. proc. coll.*, 1989, s. 389.

Toisin sanoen on todettu, että velkojien oikeuksien menettämistä ja 169 §:ssä säädettyä sopimusvapauden vakavaa heikentämistä ei voitaisi oikeuttaa vetoamalla sellaisen toiminnan jatkumiseen, joka konkurssivaiheessa jo määritelmänsä perusteella on lakannut. Sitä vastoin velallisen laatima yrityksen toiminnan jatkamiseen tähtäävä ohjelma on vaikutuksiltaan sellainen, että se estää vetoamisen 169 §:ään. [16] Tähän perustuu osassa oikeuskirjallisuutta esitetty perustuslain vastaisuutta koskeva väite kyseessä olevan säännöksen osalta, joka "lainvoimaisesta tuomiosta huolimatta riistää velkojan oikeudet, vaikka hän on täyttänyt kaikki hänelle asetetut velvoitteet". [17]

Ulkomailla annettujen täytäntöönpanokelpoisten tuomioiden yleissopimukseen perustuva tunnustamis- ja eksekvatuurimenettely

9. Coursier vetoaa pääasiassa juuri lain nro 85—98 169 §:n säännöksiin tehdäkseen tyhjäksi velkojana olevan pankin vaatimuksen tuomioistuimen tuomiolla vahvistetun saatavansa pakkotäytäntöönpanemiseksi (Luxemburgissa) sen jälkeen, kun ulkomailla annettu tuomio on rinnastettu kansalliseen täytäntöönpanoperusteeseen (ks. edellä 5 kohta) yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten perusteella.

10. Kuten tunnettua, EY:n perustamissopimuksen 220 artiklasta ilmenevä pyrkimys helpottaa jäsenvaltioiden tuomioistuinten päätösten tunnustamista ja eksekvatuuria on niin tärkeä, että yhteisöjen tuomioistuin on esittänyt sen johdosta näkemyksen, jonka mukaan yleissopimusta tulkittaessa on kaikin käytettävissä olevin keinoin pyrittävä helpottamaan tuomioiden vapaata liikkuvuutta yhteismarkkinoilla. [18] Yleissopimusta laadittaessa pyrittiin juuri tähän tavoitteeseen, koska siinä ei luotu pelkästään ulkomailla annettujen tuomioiden yksinkertaistettuja tunnustamis- ja eksekvatuurimenettelyjä vaan myös *välittömiä* toimivaltasääntöjä (ks. 2—24 artikla), joita niin ollen sovelletaan myös tuomion antamisvaltiossa (eikä pelkästään täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa, kun ulkomaisen tuomioistuimen toimivaltaa tutkitaan tunnustamista tai eksekvatuuria varten). [19]

11. Tunnustamis- ja eksekvatuurimenettelyt ovat luonteeltaan puhtaasti toteavia ja perustuvat sopimusvaltioiden keskinäisen luottamuksen olennaiseen periaatteeseen. Täytäntöönpanovaltion tuomioistuimen mahdollisuudet puuttua asiaan rajoittuvatkin "kansainvälisen lainmukaisuuden" tutkimiseen, joka on paljon yksinkertaisempaa ja nopeampaa kuin yleisesti sovellettavassa oikeudessa säädetty menettely. Kun otetaan

16 — Ks. B. Durcuil ja J. Mestre, edellä alaviitteessä 15 mainittu teos, s. 398.

17 — Ks. F. Derrida, P. Godé ja J.-P. Sortais, edellä alaviitteessä 6 mainittu teos, s. 426.

18 — Ks. asiassa Hoffman (mainitaan edellä alaviitteessä 8) annetun tuomion 10 kohta. Kuten julkisasiamies Tesauro katsoi, perustamissopimuksen 220 artiklaan "sisältyy jäsenvaltioita, ei yhteisön toimielimiä, koskeva velvoite toteuttaa siinä asetetut tavoitteet, koska tuomioistuimen toimivalta yksityisoikeuden alalla kuuluu joka tapauksessa valtioiden itsemääräämisoikeuden piiriin; tämä ei kuitenkaan estä katsomasta, että siinä tarkoitettu lainsäädäntö kuuluu perustamissopimuksen soveltamisalaan sen 2 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Tuomioiden vapaalle liikkuvuudelle on annettu paljon painoa sen vuoksi, että voitaisiin välttää yhteismarkkinoiden toiminnan ongelmia, jotka johtuvat siitä, että yksittäisiä oikeuksia, jotka perustuvat lukuisiin yhteismarkkinoilla syntyneisiin oikeussuhteisiin, ei ole mahdollista saada tunnustetuksi tai täytäntöönpanna vaivatta edes oikeusteitse" (ks. asiassa C-398/92, Mund & Fester, tuomio 10.2.1994, Kok. 1994, s. I-467, 16.12.1993 päivätyn ratkaisuehdotuksen 8 kohta; alaviite jätetty pois).

19 — Ks. Gaudemet-Tallon, H., *Les conventions de Bruxelles et de Lugano*, Pariisi 1993, s. 211.

huomioon turva, jonka alkuperäisen asian vastaaja saa edellä mainittujen välitöntä toimivaltaa koskevien yhdenmukaisten sääntöjen perusteella [20] ja ainakin sillä perusteella, että puolustautumisoikeuksien huomioon ottaminen taataan, ulkomailla annettua tuomiota koskee eräänlainen laillisuusolettama myös yleissopimuksen tavoitteiden mukaisesti [21] siinäkin tapauksessa, että *se ei ole saanut lainvoimaa* valtiossa, jossa se on annettu. Tällaista menettelyä voidaan niin ollen soveltaa myös sellaisiin tuomioistuimen päätöksiin, jotka ovat valituskelpoisia, siltä osin kuin ne ovat ilman eri toimenpiteitä täytäntöönpanokelpoisia tai tuomioistuin on julistanut ne väliaikaisesti täytäntöönpanokelpoisiksi, [22] sekä myös väliaikaisiin toimenpiteisiin ja turvaamistoimiin, kuten yleissopimuksen 24 artiklasta ilmenee. [23] Kuten on todettu, menettelyllä "helpotetaan todellisuudessa huomattavasti velallisen asemaa, kun hän voi välttää lykkäävät toimenpiteet, joihin asian riitauttaminen (tuomion antamisvaltiossa) usein perustuu yksinomaan omaisuutta koskevissa asioissa ja joiden ainoa tavoite on viivästyttää saamisoikeuden täytäntöönpanoa. Yleissopimuksessa velallisen asemaa pääsääntöisesti vahvistetaan velkojan aseman kustannuksella", poistamatta luonnollisesti velkojan suojaa (ks. jäljempänä 14 ja 17 kohta). [24]

12. Yleissopimuksessa ei nimenomaisesti määritellä "tunnustamista" (ks. 26—30 artikla) eikä eksekvatuuria ("täytäntöönpano"; ks. 31—45 artikla). Tältä osin voidaan todeta, että ensin mainittu antaa automaattisesti ulkomailla annetulle tuomiolle aineellista tehokkuutta myös täytäntöönpanovaltiossa. Täytäntöönpanovaltio suostuu antamaan oikeusjärjestyksessään täydet oikeusvaikutukset kyseessä olevalla toimenpiteellä [25] (esimerkiksi vahvistustuomio) perustetulle oikeusasemalle, eikä tuomioistuimen tarvitse valvoa toimenpiteen laillisuutta. Tuomioistuimen puuttumisesta on nimittäin säädetty ainoastaan niitä tilanteita varten, joissa tunnustamista vaaditaan i) pääasiassa silloin, kun asianosaisten kesken on syntynyt kiista kyseessä olevan tuomion laillisuudesta (tällaisessa tapauksessa tunnustamista pyytävä asianosainen voi vaatia eksekvatuurimenettelyn

20 — Muistettakoon esimerkiksi, että tuomiovaltion tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä tutkimatta asia, jos sopimuksen osapuolena oleva toisen jäsenvaltion tuomioistuin on yksinomaisesti toimivaltainen tutkimaan sitä (ks. yleissopimuksen 19 artikla) tai jos ulkomaalainen vastaaja ei vastaa eikä tuomioistuin ole toimivaltainen yleissopimuksen nojalla (ks. 20 artiklan 1 kappale). Lisäksi tuomioistuimen on jätettävä asia tutkimatta, ellei ole näytetty toteen, että vastaaja, joka ei saavu vastaamaan, on voinut valmistautua vastaamaan (ks. 20 artiklan 2 kappale).

21 — Ks. asia 125/79, Couchet Frères, tuomio 21.5.1980 (Kok. 1980, s. 1553, 13 kohta). K. D. Kerameus: "Kun yleissopimuksessa määrätään, että toimivaltakysymykset ratkaisee kansallinen tuomioistuin, on tunnustamis- ja täytäntöönpanomenettelyistä samalla pystytty poistamaan muiden kahdenvälisten ja monenkeskisten sopimusten soveltamisen vakavimmat esteet. Toimivaltasääntöjen painottaminen parantaa huomattavasti nimenomaan sekä tunnustamista että täytäntöönpanoa" (ks. "Basic rules relating to recognition and enforcement of foreign judgments under the Brussels Convention", *Studia juridica* 1995, III osa, s. 495 ja erityisesti s. 505).

22 — Ks. Droz, G. A. L.: *Compétence judiciaire et effets des jugements dans le Marché Commun*, Pariisi 1972, s. 353.

23 — Yleissopimuksen 24 artiklan mukaisilla "väliaikaisilla toimenpiteillä ja turvaamistoimilla" tarkoitetaan "toimenpiteitä, joilla pyritään yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa säilyttämään tosiasiallinen ja oikeudellinen tilanne sellaisten oikeuksien turvaamiseksi, joiden tunnustamista pääasian tuomioistuin muutoin pyytää" (ks. asia C-261/90, Reichert ja Kockler, tuomio 26.3.1992 (Kok. 1992, s. I-2149, 34 kohta). Yleissopimuksen III osaston mukainen tunnustamis- ja eksekvatuurimenettely ei kuitenkaan koske sellaisia turvaamistoimenpiteitä tai muita väliaikaisia toimenpiteitä, jotka on annettu ilman, että asianosainen, jota vastaan ne on kohdistettu, on haastettu oikeuteen, ja jotka on tarkoitus panna täytäntöön ilman, että niitä annetaan ennalta tiedoksi (ks. edellä alaviitteessä 21 mainitussa asiassa Couchet Frères annettu tuomio).

24 — Ks. Pocar, F.: *La convenzione di Bruxelles sulla giurisdizione e l'esecuzione delle sentenze*, Milano 1995 (3. painos), s. 27.

25 — Ks. H. Gaudemet-Tallon, edellä alaviitteessä 19 mainittu teos, s. 227.

soveltamista, ks. jäljempänä 16 kohta), tai ii) liitännäisenä (esimerkiksi lainvoimaisuutta tai saatavan maksamista koskevan oikeudenkäyntiväitteen tueksi), jolloin toimivalta kuuluu tuomioistuimelle, joka tutkii vaatimusta pääasian yhteydessä.

13. Eksekvatuurimenettely koskee pelkästään aineellista täytäntöönpanoa edellyttäviä toimenpiteitä, eli yleensä tuomioita, joiden mukaan oikeus on varma, rahamääräinen ja erääntynyt, [26] mukaan lukien esimerkiksi tuomiot, joissa asian hävinnyt asianosainen velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, [27] ja sen tarkoituksena on saattaa ulkomailla annettu tuomio täytäntöönpanokelpoiseksi sisäisellä päätöksellä. [28] Tällä tavalla oikeudenhaltija voi toteuttaa täytäntöönpanovaltiossa aineellisen oikeuden, joka on näytetty toteen ja joka voidaan pakkotäytäntöönpanna tuomiovaltiossa käyttämällä sen omaan oikeusjärjestykseen kuuluvia oikeudellisia keinoja tai turvautumalla tarvittaessa julkiseen valtaan. [29]

14. Täytäntöönpanokelpoisuus on ulkomailla annetun tuomion sääntöjenmukaisuuden edellytyksistä erityisen tärkeä tässä yhteydessä. "Jos tuomio, josta antamisvaltiossa voidaan valittaa tai on valitettu [ks. edellä 11 kohta], ei ole siellä väliaikaisesti täytäntöönpanokelpoinen, sitä ei voida panna täytäntöön valtiossa, jossa tuomioon vedotaan. Kyseessä on *täytäntöönpanovaatimuksen kohteena olevan täytäntöönpanoperusteen ominaisuus*, jota joka tapauksessa edellytetään tuomion antamisvaltion oikeuden mukaan, eikä ulkomailla annettuun tuomioon ole syytä liittää oikeuksia, joita sillä ei antamisvaltiossakaan ole". [30] Samasta syystä on katsottava, että jos ulkomainen tuomio on oikeudenkäyntivaiheessa *menettänyt* täytäntöönpanokelpoisuutensa

26 — Ks. Tarzia, G.: "Les titres exécutoires et le recouvrement des créances dans l'Union européenne", *Actualité du droit/ Annales de droit de Liège*, 1995, s. 381 ja erityisesti s. 383. Jotta täytäntöönpanovaltion täytäntöönpanoelinten toteuttama täytäntöönpano olisi kyseisessä valtiossa tehoisa, edellytetään ehdottomasti, että täytäntöönpanoperusteen sanamuoto on sellainen, että se voidaan panna täytäntöön näille elimille annetun toimivallan rajoissa. Vaikka täytäntöönpanoperusteen täytäntöönpanokelpoisuus näin ollen on syytä tutkia eksekvatuurivaiheessa samalla tavalla kuin kansallisen päätöksen osalta, ei yleissopimuksessa määrätä, että tutkinta annetaan täytäntöönpanoelinten suoritettavaksi. Ulkomailla annetun tuomion täytäntöönpanokelpoisuuden määrittelemiseksi voi täytäntöönpanovaltion tuomioistuin tulkita sen tuomiolauselmaa tuomion perustelujen valossa [ks. Oberlandesgericht Saarbrücken, määräys 3.8.1987, nro 5 W 102/87 (Nachschlagewerk der Rechtsprechung zum Gemeinschaftsrecht, Serie D, I-31-B 12), jolla kyseinen tuomioistuin on myöntänyt eksekvatuurin Ranskassa annetun tuomion osalta, jolla velvoitettiin maksamaan lainasumma takaisin, mutta vain pääoman osuus eikä lainkaan sopimuksen mukaisia korkoja, jotka alkuperäisen tuomion mukaan oli maksettava sen jälkeen, kun velallisen jo maksamat korot oli vähennetty, ja jotka kohdistuivat määrätylle tuomiota edeltävälle jaksolle mutta joita ei vielä ollut maksettu].

27 — Ks. Ranskan Cour de cassation, tuomio 5.5.1993 nro 676/90-21 473, Times Newspapers v. Pordéa (Gazette du Palais 1994, I, s. 383).

28 — "Maissa, jotka ulkomaisia tuomioita maahantuodessaan käyttävät esikuvanaan Ranskan oikeutta ja jotka ovat yleissopimuksen alkuperäisiä sopimusvaltioita, [asianosaisen mahdollisuudella nostaa kanne] pyritään takaamaan 'täytäntöönpanokelpoisuus', jolla oikeusviranomainen perinteisesti 'mande et ordonne à tous huissiers de justice, sur ce requis, de mettre ledit arrêt (ou ledit jugement) à exécution' kun taas common law -maissa, jotka ovat liittyneet yleissopimukseen myöhemmin, täytäntöönpanossa käytetään 'registration'-menettelyä [yhdessä tai useammassa Yhdistyneen kuningaskunnan itsenäisessä tuomiopiirissä: Englanti ja Wales, Skotlanti ja Pohjois-Irlanti], jossa ulkomailla annettu tuomio liitetään täytäntöönpanotuomioistuimen rekisteriin (records) samalla tavalla kuin jos se olisi kyseisen tuomioistuimen antama. Tällä tavalla syntyy sellainen vaikutus, että näin rekisteröity oikeuden päätös 'shall, for the purposes of execution, be of the same force and effect [— —] as [if] the judgment had been originally given in the registering court'" (ks. Miele, A.: *La cosa giudicata straniera*, Padova 1989, s. 20 ja 21, alaviite jätetty pois).

29 — Ks. H. Gaudemet-Tallon, edellä alaviitteessä 19 mainittu teos, s. 228; A. Miele, edellä alaviitteessä 28 mainittu teos, s. 10 ja Moreau, P.: "De l'exequatur et des causes de préférence", *Actualité du droit/Annales de droit de Liège* 1995, s. 395 ja erityisesti s. 398.

30 — Ks. P. Jenardin kertomus yleissopimuksesta (jäljempänä Jenardin kertomus), EYVL 1979, C 59, s. 1, erityisesti s. 48 (alaviite jätetty pois, kursivointi tässä).

antamisvaltion oikeusjärjestyksessä esimerkiksi oikeudenmenetyksen tai vanhenemisen takia, [31] yleissopimuksen 31 artiklassa eksekvatuurille asetettu nimenomainen edellytys ei ole täyttynyt. [32]

15. Eksekvatuurimenettely on monivaiheinen: Toimivaltainen tuomioistuin (yksilöidään kunkin sopimusvaltion osalta yleissopimuksen 32 artiklassa) tekee päätöksen viipymättä asianosaisen pyynnöstä ja toista osapuolta kuulematta. [33] Vastapuolen, jota vastaan eksekvatuuria pyydetään, puolustautumisoikeudet on joka tapauksessa turvattu, koska kontradiktorisen menettelyn mahdollisuudesta määrätään, jos vastapuoli hakee muutosta yhden tai kahden kuukauden kuluessa eksekvatuurimääräyksen antamispäätöksen tiedoksiannosta (vastaanottajan kotipaikkavaltiosta riippuen). [34] Mahdollisen muutoksenhaun perustana voi esimerkiksi olla, että tuomio ei vielä ole täytäntöönpanokelpoinen, että siihen on haettu muutosta tuomion antamisvaltiossa tai että se ei kuulu yleissopimuksen soveltamisalaan. [35] Velallinen voi myös pätevästi vedota perusteisiin, jotka koskevat sitä, että velkojalla ei ole oikeussuojaintressiä täytäntöönpanokelpoiseksi julistetun tuomion antamisen jälkeen ilmenneiden tosiseikkojen takia (velallinen voi esimerkiksi osoittaa, että ulkomaisessa tuomiossa kyseessä ollut velka on maksettu). [36] Täytäntöönpantavan tuomion *asiasisältöä* tai menettelyä, jonka perusteella tuomio on annettu, saa kuitenkin tutkia vain siltä osin kuin 27 ja 28 artiklassa määrätään (ks. jäljempänä 16 kohta).

16. Vaikka eksekvatuuri- tai tunnustamispyynnön jättämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt (pyynnössä ilmoitettavat tiedot, siihen liitettävien jäljennösten määrä) määräytyvät täytäntöönpanovaltion prosessioikeuden mukaan, yleissopimuksessa määrätään tiettyjen asiakirjojen esittämisestä: ulkomailla

31 — Esimerkisi Englannin oikeusjärjestyksessä vaaditaan valtuuttamista täytäntöönpanokirjan (writ of execution) hyväksymisen saamiseksi, kun tuomion antamisesta on kulunut yli kuusi vuotta [ks. Rules of the Supreme Court (Rev.) Ord. 46, r. 2, sekä O'Malley, S., Layton, A.: *European Civil Practice*, Lontoo 1989, s. 744, alaviite 20].

32 — Ks. G. A. L. Droz (edellä alaviitteessä 22 mainittu teos), s. 351. O'Malleyn ja Laytonin mukaan (edellä alaviitteessä 31 mainittu teos, s. 744) päivämäärä, jona ulkomaisen tuomion pitää olla täytäntöönpanokelpoinen, on täytäntöönpanotuomioistuimen määräyksen antamispäivä.

33 — Tällä ratkaisulla pyritään ilmeisesti "yllätysvaikutukseen, joka eksekvatuurimenettelyssä on oltava, jos halutaan ehkäistä vastaajan mahdollisuus piilottaa omaisuuttaan täytäntöönpanotoimenpiteiltä" (ks. edellä alaviitteessä 30 mainittu Jenardin kertomus, s. 50).
Sitä vastoin menettelyn osapuoli, joka on saanut yhdessä sopimusvaltiossa vaatimuksensa mukaisen tuomion, joka voidaan julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi toisessa sopimusvaltiossa, ei voi vaatia jälkimmäisen valtion tuomioistuimelta vastapuolen vahingoksi samanlaista tuomiota kuin ensiksi mainitussa valtiossa, vaikka tavallinen kanne olisi edullisempi ja halvempi oikeudenkäyntimenettelynä kuin tunnustamismenettely: ks. asia 42/76, De Wolf, tuomio 30.11.1976 (Kok. 1976, s. 1759).

34 — Jos vastapuoli hakee muutosta tai jos muutoksenhakuaika ei ole kulunut umpeen, mahdollinen eksekvatuuripäätös ei anna oikeudenhaltijalle oikeutta aloittaa velallisen omaisuuteen kohdistuvaa pakkotäytäntöönpanoa, vaan oikeudenhaltija saa pelkästään toteuttaa täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä sallittuja turvaamistoimia (yleissopimuksen 33— 39 artikla). Jos eksekvatuuria koskeva hakemus hylätään, on hakijan asia hakea muutosta yleissopimuksen 40 artiklassa osoitetussa tuomioistuimessa, jossa asia käsitellään kontradiktorisessa menettelyssä.

35 — Ks. edellä alaviitteessä 30 mainittu Jenardin kertomus, s. 51 ja edellä alaviitteessä 12 mainittu Schlosserin kertomus, s. 134.

36 — Ks. Jenardin kertomus (mainitaan edellä alaviitteessä 30, s. 51), jonka mukaan "tällainen väite on eksekvatuurituomioistuimessa tyypillinen", ja Oberlandesgericht Münchenin määräys 30.11.1979 (nro 25 W 1937/79, Nachschlagewerk der Rechtsprechung zum Gemeinschaftsrecht, Serie D, I-34-B 4), jolla kumotaan eksekvatuurimääräys Italiassa annettuun tuomioon perustuvan maksuvelvoitteen osittaisen raukeamisen vuoksi.

annetun tuomion virallinen jäljennös, "joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen alkuperäisyyden toteamiseksi", ja jos tuomio on annettu poisjäänyttä asianosaista vastaan, alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna asiakirja, josta ilmenee, että haastehakemus on annettu poisjääneelle asianosaiselle tiedoksi (ks. 46 artikla).

Yleissopimuksen 47 artiklan 1 kohdassa, jota voidaan soveltaa ainoastaan eksekvatuuripyyntöihin, määrätään, että asianosaisen, joka pyytää täytäntöönpanoa, on lisäksi annettava asiakirjat, joista ilmenee, i) että tuomio on täytäntöönpanokelpoinen antamisvaltion lain mukaan ja ii) että se on annettu tiedoksi vastapuolelle niin, että tällä on ollut mahdollisuus vapaaehtoisesti täyttää velvoitteensa. [37] Tältä osin on tuskin tarpeen todeta, että tässä mainittu määräys selkeästi liittyy yleissopimuksen 31 artiklan 1 kappaleeseen (ks. edellä 14 kohta), sikäli että siinä edellytetään ulkomailla annetun tuomion täytäntöönpanokelpoisuuden toteennäyttämistä, ja tämä täytäntöönpanokelpoisuus ilmenee mahdollisesti itse tuomion täytäntöönpanoa koskevasta osasta tai muista maininnoista [38] taikka erillisistä asiakirjoista sekä erityisesti vertaamalla päätöksen päivämäärää, tiedoksiannon päivämäärää ja valituksen tai muutoksenhaun esittämiseksi laissa säädettyä määräaikaa (ks. edellä 14 kohta).

17. Jos ulkomailla annettu tuomio, jonka tunnustamista pyydetään, on vain väliaikaisesti täytäntöönpanokelpoinen ja jos siitä valitetaan, täytäntöönpanovaltio voi lisäksi lykätä asian käsittelyn (ks. yleissopimuksen 30 artikla) tarkistettuaan mahdollisesti, että 27 ja 28 artiklassa tarkoitettuja hylkäämisperusteita (ks. jäljempänä 18 kohta) ei ole. Samoin jos ulkomailla annettuun tuomioon, jolle eksekvatuuri voidaan määrätä, on haettu muutosta tuomion antamisvaltiossa (tai jos muutoksenhakuaika ei ole vielä kulunut umpeen), voi täytäntöönpanovaltion tuomioistuin, jolta on haettu muutosta, yleissopimuksen 38 artiklan mukaisesti a) keskeyttää asian käsittelyn muutoksenhakijan pyynnöstä tai b) myös viran puolesta vahvistaa eksekvatuurin asettamalla sen edellytykseksi määräämänsä vakuuden.

18. Ulkomailla annetun tuomion tunnustaminen ja eksekvatuuri voidaan evätä (tai jos ne on myönnetty, kumota muutoksenhaun

37 — Todettakoon, että 46 ja 47 artiklan mukaan vaadittavien asiakirjojen esittämättä jättämisestä ei välttämättä seuraa, että tunnustamista tai eksekvatuuria koskeva hakemus hylätään, vaan siitä seuraa, että tuomioistuimen on keskeytettävä asian käsittely ja asetettava hakijalle määräaika. Vain siinä tapauksessa, että esitetyt asiakirjat ovat riittämättömät, jotta tuomioistuin voisi muodostaa varman näkemyksen, se voi julistaa, että hakemusta ei voida ottaa tutkittavaksi (ks. edellä alaviitteessä 30 mainittu Jenardin kertomus, s. 50).

38 — Ks. edellä alaviitteessä 30 mainittu Jenardin kertomus, s. 55. Jos tuomion täytäntöönpanokelpoisuus ei selvästi käy ilmi sen sisällöstä, täytäntöönpanovaltion tuomioistuin voi tulkita sitä käyttäen lähtökohtanaan omia tietojaan tuomion antamisvaltion lainsäädännöstä [ja mahdollisesti hylätä eksekvatuuria koskevan pyynnön; ks. Oberlandesgericht Stuttgartin määräys 19.5.1976, nro 5 W 9/76 (Nachschlagewerk der Rechtsprechung zum Gemeinschaftsrecht, Serie D, I-47-B 1), jolla Ranskassa annetun avioerotuomion väliaikainen täytäntöönpanokelpoisuus hylättiin vain siltä osin kuin se koski aviopuolison velvoittamista maksamaan elatusapua entiselle puolisolleen].

perusteella annetulla päätöksellä) ainoastaan yleissopimuksen 27 ja 28 artiklassa tarkoitetuilla perusteilla, [39] eli jos i) tunnustaminen (tai eksekvatuuri) on vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), jossa tuomioon vedotaan, ii) asian käsittelystä poisjääneen vastaajan puolustautumisoikeuksia ei ole otettu huomioon (haastehakemusta ei ole annettu riittävän hyvissä ajoin tiedoksi), iii) tuomio on ristiriidassa toisen tuomion kanssa, joka on annettu samojen asianosaisten välillä siinä valtiossa, jossa tunnustamista pyydetään, iv) tuomion antamisvaltion tuomioistuin on rikkonut sen valtion kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiä, jossa tuomioon vedotaan, ratkaistessaan tiettyjä yleissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomia aloja [40] koskevaa esikysymystä, v) tuomio on ristiriidassa muussa kuin sopimusvaltiossa samaa asiaa koskevan ja samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annetun tuomion kanssa, jos viimeksi mainittu tuomio voidaan tunnustaa siinä valtiossa, jossa tuomioon vedotaan (27 artikla), vi) yleissopimuksen toimivaltaa koskevia erityisiä tai pakottavia määräyksiä (esimerkiksi vakuutukset ja kuluttajasopimukset) tai yksinomaista toimivaltaa koskevia määräyksiä on rikottu ja vii) tunnustaminen tai eksekvatuuri on kielletty sellaisen sopimuksen nojalla, joka on tehty aikaisemmin täytäntöönpanovaltion ja sellaisen kolmannen valtion välillä, jossa vastaajalla tuomion antamisajankohtana oli kotipaikka tai pysyvä asuinpaikka, jos tuomion antamisvaltion tuomioistuin on perustanut toimivaltansa pelkästään yhteen yleissopimuksen 3 artiklan 2 kappaleessa luetelluista "poikkeuksellisista" toimivaltasäännöistä (28 artikla).

19. Missään tapauksessa täytäntöönpanovaltion tuomioistuin ei saa ottaa ulkomaista tuomiota uudelleen tutkittavaksi sen sisältämän asiaratkaisun osalta (yleissopimuksen 29 ja 34 artikla): Vaikka täytäntöönpanovaltion tuomioistuin katsoo, että tuomion antaneen tuomioistuimen ratkaisu on huono tiettyjen tosiseikkojen tai oikeudellisten seikkojen osalta, ja vaikka tuomio ulkomaisessa oikeudenkäynnissä olisi annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan, se ei saa evätä tunnustamista tai eksekvatuuria asettamalla oman tahdonilmaisunsa ulkomaisen tuomioistuimen tahdonilmaisun sijaan. [41] Tämä kielto, jolla ilmaistaan täytäntöönpanovaltion oikeusjärjestyksen kunnioitus ja luottamus tuomion antamisvaltion tuomioistuinlaitoksen suvereenisuutta kohtaan [42] ja jota täydentää lähes täydellinen kielto [43] tutkia alun perin asiaa käsitelleen tuomioistuimen toimivaltaa, muodostaa näkemykseni mukaan yleissopimuksen rakenteellisen perusperiaatteen.

20. Määritelläkseen "kansallistetun" ulkomaisen tuomion [44] vaikutuksen täsmällisen

39 — Ks. kuitenkin edellä 14 kohta siltä osin kuin on kyse sellaisesta muusta perusteesta hylätä eksekvatuuripyyntö, josta epäsuorasti määrätään yleissopimuksen 31 artiklan 1 kappaleessa ja 47 artiklan 1 kohdassa ja joka perustuu siihen, että ulkomailla annettu tuomio ei ollut täytäntöönpanokelpoinen silloin, kun asia saatettiin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

40 — Luonnollisen henkilön oikeudellinen asema, oikeuskelpoisuus tai oikeustoimikelpoisuus taikka aviovarallisuus, perintö tai testamentti. Tunnustamista tai eksekvatuuria ei kuitenkaan voida evätä, jos täytäntöönpanovaltion kansainvälisen yksityisoikeuden säännösten soveltaminen olisi johtanut samaan lopputulokseen kuin ulkomailla annettu tuomio (yleissopimuksen 27 artiklan 4 kohta).

41 — Ks. edellä alaviitteessä 30 mainittu Jenardin kertomus, s. 46.

42 — Ks. Beauchard, J., Houssa, C.: "La procédure d'exequatur", *Les conventions de Bruxelles et de La Haye en matière civile et commerciale* (toimittanut G. de Leval), Bryssel 1994, s. 55 ja erityisesti s. 57.

43 — Lukuun ottamatta yleissopimuksen 28 artiklan 1 kappaleessa määrättyjä poikkeuksia (ks. edellä 16 kohta).

44 — Tämä osuva ilmaisu on lainattu artikkelista Bellet, P.: "Reconnaissance et exécution des décisions en vertu de la Convention du 27 septembre 1968", *Revue trimestrielle de droit européen*, 1975, s. 32 ja erityisesti s. 41.

ulottuvuuden yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut Jenardin kertomuksen [45] perusteella, ettei ulkomaiselle tuomiolle lähtökohtaisesti pidä antaa enempää voimaa ja tehokkuutta kuin sillä on valtiossa, jossa se on annettu (vaikutuksen laajentamista koskeva teoria). [46] Osassa oikeuskirjallisuutta tällaiseen sanamuotoon liitetään kuitenkin seuraava varoitus, jota julkisasiamies Darmon on arvovaltaisesti kannattanut asiassa Hoffmann: ulkomaiselle tuomiolle ei voida antaa *täytäntöönpanovaltiossa* enempää vaikutusta kuin samanlaisille *kansallisille* tuomioille (vaikutusten rinnastamista koskeva teoria). [47]

45 — Edellä alaviitteessä 30 mainittu teos.

46 — "Yleissopimuksen 26 artiklan nojalla tunnustetulla ulkomaisella tuomiolla on pääsääntöisesti oltava täytäntöönpanovaltiossa sama vaikutus kuin valtiossa, jossa tuomio on annettu" [ks. edellä alaviitteessä 8 mainittu tuomio Hoffmann, jossa yhteisöjen tuomioistuin päätti, että (Saksassa annettu) tuomio, jossa aviopuoliso velvoitettiin maksamaan elatusmaksua puolisolleen, ja joka oli edelleen täytäntöönpanokelpoinen tuomiovaltiossa (jossa alankomaalaisen tuomioistuimen myöhemmin antamaa aviocrotuomiota ei tunnustettu) ja joka oli yleissopimuksen 31 artiklan nojalla saatettu edunsaajana olevan asianosaisen aloitteesta täytäntöönpanokelpoiseksi valtiossa, jossa tunnustamista pyydettiin (Alankomaat), ei voinut enää olla täytäntöönpanokelpoinen, vaikka ekskvatuurimääräys oli annettu, koska täytäntöönpanon esteenä on yleissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomia perusteita (eli täytäntöönpanovaltiossa annetulla aviocrotuomiolla aviomiehelle määrätyn elatusvelvollisuuden lakkaaminen avioliiton lakkaamisen myötä; todettakoon, että 1 artiklan 2 kappaleen 1 kohdan mukaan luonnollisten henkilöiden oikeudellinen asema kuuluu seikkoihin, joihin yleissopimusta ei sovelleta). Yhteisöjen tuomioistuin katsoi lisäksi, että elatusavun maksamiseen velvoittava tuomio oli ristiriidassa aviocrotuomion kanssa yleissopimuksen 27 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla]. Ks. de Leval, G.: "Une harmonisation des procédures d'exécution dans l'Union européenne est-elle concevable?", *Seizure and Overindebtedness in the European Union* (toimittanut G. de Leval), Haag 1997, s. 595 ja erityisesti s. 606.

47 — Ks. G. A. L. Droz (edellä alaviitteessä 22 mainittu teos), s. 280, sekä H. Gaudemet-Tallon (edellä alaviitteessä 19 mainittu teos), s. 228 ja 229. Julkisasiamies Darmonin mukaan "viimeksi mainittu rajoitus perustuu tarpeeseen yhdenmukaistaa tulkinnat sekä pyrkimykseen estää liiallinen vetoaminen oikeusjärjestyksen perusteisiin (ordre public)" (ks. edellä alaviitteessä 8 mainittu asia 145/86, Hoffmann, julkisasiamiehen ratkaisuehdotus 9.7.1987, Kok. 1988, s. 654 ja erityisesti s. 657). Julkisasiamies varoitti vääristymien mahdollisuudesta sopimusjärjestelmän soveltamisessa, mikä voi seurata siitä, että tuomion antamisvaltion oikeusjärjestystä pidetään ensisijaisena täytäntöönpanovaltion oikeusjärjestykseen nähden siten, että jälkimmäinen on "suhteellinen tai jopa pätemätön" (idem, s. 658).

Yleissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomat konkurssiasioissa annetut tuomiot

21. Yleissopimuksessa perustetun tuomioiden vastavuoroisen tunnustamismenettelyn edellä kuvattujen tunnusmerkkien (ks. edellä 10—20 kohta) perusteella on mielestäni helpompi ymmärtää, miksi Coursier'n mielipide (ks. 5 kohta) pääasiassa esitetyn eksekvatuuria koskevan muutoksenhaun osalta on edellä kuvatun kaltainen. Kuten ennakkoratkaisupyynnössä todetaan, tuomio kuuluu yleissopimuksen soveltamisalaan ja sellaisena — ainakin teoriassa ja riippumatta nyt käsiteltävänä olevassa asiassa annettavasta ratkaisusta — sille voidaan myöntää eksekvatuuri. Luxemburgin oikeusjärjestyksessä ei päinvastoin automaattisesti voida tunnustaa 26 artiklan nojalla Tribunal de commerce de Brieyn 16.6.1994 antamaa tuomiota, jolla muutoksenhakijaa koskeva konkurssimenettely päätettiin varojen puuttumisen vuoksi ja joka koskee yleissopimuksen soveltamisalaan kuulumatonta asiaa ("konkurssi, akordi tai muu niihin rinnastettava menettely", ks. 1 artiklan 2 kappaleen 2 kohta).

Todettakoon, että maksukyvyttömyyttä koskevien menettelyjen sulkeminen yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle perustuu siihen, että aikoinaan pidettiin ylipääsemättömän vaikeana päästä kaikkia jäsenvaltioita tyydyttävään ratkaisuun niin monitahoisessa asiassa kuin konkurssi. Tämän ongelman takia

ja yleissopimuksen kohtuuttoman viivästymisen ehkäisemiseksi neuvoston valtuuttama kansallisten asiantuntijoiden komitea piti tarkoituksenmukaisena, että kyseessä oleva asia irrotetaan yleissopimuksen luonnoksesta. Tällöin aloitettiin erilliset neuvottelut erillisen, yksinomaan maksukyvyttömyyttä koskevan sopimuksen tekemiseksi, jonka aineellisen soveltamisalan olisi "kytkeydyttävä mahdollisimman aukottomasti" yleissopimuksen soveltamisalaan. [48] Huomattakoon vain, että yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen koskee — kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo pitkään tähdentänyt — kaikkia menettelyjä, jotka sopimusvaltioiden eri lainsäädännöissä perustuvat velallisen maksukyvyttömyyteen, ylivelkaisuuteen tai saamisen perustan epäselvyyteen, joita käsitellään lainkäyttöelimessä ja joiden seurauksena on omaisuuden pakkorealisointi ja yleistäytäntöönpano tai joiden osalta lainkäyttöelin harjoittaa pelkkää valvontaa. Lisäksi voidaan todeta, että "jotta konkurssia koskevat tuomiot voidaan sulkea yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, niiden täytyy *välittömästi* johtua konkurssista ja liittyä kiinteästi tällä tavalla luonnehdittuun konkurssimenettelyyn tai pakkosaneerausmenettelyyn". [49]

Näin ollen pidän kiistattomana, että Coursier'n konkurssin päättämistä koskeva tuomio — joka perustuu välittömästi konkurssimenettelyn aloittamista koskevaan tuomioon, jonka päätepiste se on — ei ole sellainen, että velallinen voisi vedota siihen tehdäkseen tyhjäksi Fortiksen saatavansa perintää koskevan vaatimuksen. Yleissopimus siis vaikuttaa vain muutoksenhakijan vahingoksi nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, koska se merkitsee muutoksenhakijalle sitä, että hänen palkkansa voidaan ulosmitata riippumatta täytäntöönpanoa koskevasta immuniteetista, joka hänelle kuuluu Ranskan oikeusjärjestyksessä, jonka mukaan kumpikin pääasian kannalta merkityksellinen tuomio on annettu. Kuten Jenardin kertomuksessa [50] todetaan, "siihen saakka kunnes konkursseja koskeva erillinen yleissopimus on tehty, konkurssista suoraan johtuviin kanteisiin sovelletaan yleisesti sovellettua oikeutta tai tiettyjen sopimusvaltioiden välisiä, jo olemassa olevia yleissopimuksia".

22. Ranskan tasavalta ja Luxemburgin suurherttuakunta eivät kuitenkaan ole osapuolina missään kahdenvälisessä tai monenkeskisessä sopimuksessa, joka koskisi tuomioistuimen toimivaltaa, tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa konkurssiasioissa. Maksukyvyttömyyttä koskevan yleissopimuksen, joka

48 — Ks. edellä alaviitteessä 12 mainittu Schlosserin kertomus, s. 90; komission lausunto 10.12.1981 luonnoksesta konkurssia, akordia tai muita niihin rinnastettavia menettelyjä koskevaksi yleissopimukseksi (EYVL 1981 L 391, s. 23); Daniele L.: "Fallimento e Convenzione di Bruxelles del 1968", *La Convenzione giudiziaria di Bruxelles del 1968 e la riforma del processo civile italiano*, Milano 1985, s. 85 sekä Vallens J.-L.: "Le droit européen de la faillite: la Convention relative aux procédures d'insolvabilité", *Actualité législative Dalloz*, 1995, s. 217.

49 — Ks. asia 133/78, Gourdain, tuomio 22.2.1979 (Kok. 1979, s. 733, 4 kohta, kursivointi tässä), jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että yleissopimuksen soveltamisalaan ei kuulunut sellainen ranskalaisen siviilituomioistuimen ratkaisu, jolla hyväksyttiin pesänhoitajan vaatimus yhtiön velkojen kattamisesta ja jolla yhtiön tosiasialliset johtajat määrättiin maksamaan tietty summa konkurssipesän varoihin. Todettakoon myös, että maksukyvyttömyyttä koskevan menettelyn päättämistä koskevat tuomiot, kuten Tribunal de commerce de Brieyn 16.6.1994 antama tuomio, kuuluvat maksukyvyttömyysmenettelyistä 23.11.1995 Brysselissä tehdyn yleissopimuksen soveltamisalaan (jäljempänä maksukyvyttömyyttä koskeva yleissopimus, ks. jäljempänä alaviite 51).

50 — Mainitaan edellä alaviitteessä 30, s. 12.

ei ole vielä tullut voimaan, [51] 25 artiklassa, jonka otsikko on "Muiden päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano", määrätään seuraavaa: "Sellainen tuomioistuimen päätös, jonka päätös menettelyn aloittamisesta tunnustetaan [yleissopimuksen toimivaltamääräysten] mukaisesti ja joka koskee maksukyvyttömyysmenettelyn kulkua tai *päättämistä* taikka tuomioistuimen hyväksymää sovintoa, on niin ikään tunnustettava ilman eri muodollisuuksia. Sellainen päätös on pantava täytäntöön yleissopimuksen 31—51 artiklan mukaisesti (lukuun ottamatta kyseisen yleissopimuksen 34 artiklan 2 kappaletta)" (kursivointi tässä).

23. Kansallinen tuomioistuin pyytää selvästi tutkimaan vain toissijaisesti mahdollisuutta, että Tribunal de commerce de Brieyn 16.6.1994 antama tuomio olisi tunnustettava Luxemburgissa ainakin *yleisesti sovellettavan oikeuden mukaan*. Tällaista mahdollisuutta koskeva keskustelu saattaa nimittäin johtaa siihen, että yleissopimuksen määräysten sijasta tulkitaankin kansallisia oikeussääntöjä, mikä jäisi sekä nyt tutkittavana olevan ennakkoratkaisukysymyksen että yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan ulkopuolelle.

Tyydyn näin ollen vain viittaamaan ennakkoratkaisupyyntöön, jossa Cour supérieure de justice toteaa, ettei voida pitää mahdottomana, että ulkomaisten tuomioistuinten antamille tuomioille, jotka koskevat maksukyvyttömän velallisen oikeuskelpoisuutta ja oikeustoimikelpoisuutta tai omaisuutta, voidaan Luxemburgissa tietyin edellytyksin antaa sama vaikutus kuin niillä on tuomion antamisvaltiossa, kun otetaan huomioon "universaali" suuntaus, joka on innoittanut Luxemburgin kansainvälistä yksityisoikeutta konkurssien osalta. Asia on näin riippumatta siitä, onko ulkomaiselle oikeustoimelle muodollisesti myönnetty eksekvatuuria. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tätä periaatetta ei kuitenkaan voida soveltaa sellaisessa Ranskan oikeusjärjestyksen kaltaisessa oikeusjärjestyksessä annettuun tuomioon, joka rakentuu päinvastaiselle periaatteelle eli konkurssimenettelyjen "alueellisuuden ja moniarvoisuuden" periaatteelle. Tämän perusteella on niin ollen syytä antaa pelkkä alueellinen vaikutus maksukyvyttömyysmenettelyssä Ranskassa annetulle tuomiolle, johon vedotaan Luxemburgissa. Nyt käsiteltävänä olevaan asiaan sovellettuna tämä periaate johtaa siihen, ettei konkurssiin asetetun henkilön Luxemburgissa olevaan omaisuuteen kohdistuvia erityisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä voida estää. [52]

51 — Maksukyvyttömyyttä koskeva yleissopimus (ks. *Actualité législative Dalloz*, 1995, s. 239 ranskankielisen tekstin osalta, *International Legal Materials*, 1996, s. 1223 englanninkielisen tekstin osalta ja *Riv. di dir. internaz. priv. et process.*, 1996, s. 661 italiankielisen tekstin osalta), joka oli avattu allekirjoitettavaksi 23.5.1996 asti, on kaikkien muiden jäsenvaltioiden paitsi Yhdistyneen kuningaskunnan allekirjoittama. Sen 49 artiklan 3 kohdan mukaan sen olisi pitänyt tulla voimaan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeinen allekirjoittajavaltio on tallettanut ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa, edellyttäen, että kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat ratifioineet tai hyväksyneet sen. Samalla tavalla kuin useat sitä edeltäneet tuloksettomat luonnokset, maksukyvyttömyyttä koskeva yleissopimus perustuu yhtenäisyyden ja universaaliuden periaatteelle sen konkurssimenettelyn osalta, joka on aloitettu jäsenvaltiossa, johon velallisen "pääasialliset edut keskittyvät". Tätä periaatetta rajoittaa kuitenkin yleissopimuksen sisältyvä mahdollisuus aloittaa alueellisesti päteviä toissijaisia konkurssinluonteisia menettelyjä (*rajoitettu* yleispätevyyden periaate) muissa sopimusvaltioissa, joissa pääasiaa koskeva menettely on tunnustettu.

52 — Ennakkoratkaisupyynnössä ei sitä vastoin käsitellä kysymystä siitä, voiko luxemburgilainen tuomioistuin antaa Tribunal de commerce de Brieyn 16.6.1994 antamalle tuomiolle edes todistusarvoa ottamalla sitä huomioon "todistustosiseikkana" ja yhdistämällä siihen aineellisia välillisiä tai toissijaisia oikeusvaikutuksia, jotka määritellään sisäisen oikeusjärjestyksen, myös kansainvälisen yksityisoikeuden, säännösten perusteella (ks. Carella, G.: "Sentenza civile straniera", *Enciclopedia del diritto*, XLI osa, Milano 1989, s. 1272 ja erityisesti s. 1275 sekä A. Huet, note sous Tribunal de première instance de Saint-Pierre et Miquelon, määräys 26.10.1990, PEBSA/Marinoil Service, *Revue de jurisprudence commerciale*, 1991, s. 177 ja erityisesti s. 179).

Yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun ennakkoratkaisukysymyksen ratkaisu

24. Ongelma, jonka ratkaisua kansallinen tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta, on mielestäni tässä vaiheessa riittävän tarkasti rajattu. Katson, että Cour supérieure de justicen esittämään kysymykseen on vastattava kieltävästi syistä, jotka esitän jäljempänä.

25. Yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetussa asiassa ei ole mitään erityispiirteitä, joiden perusteella se pääkohdiltaan erottuisi muista oikeustapauksista, joissa ongelmana on omaisuutta koskevan tuomion liikkuvuuden turvaaminen rajojen yli; kun otetaan huomioon, että velallisen omaisuus ei ole ulosmitattavissa tuomion antamisvaltiossa, mikä todettiin tuomioistuimen päätöksellä konkurssimenettelyn päättämisestä *varojen puuttumisen takia*, asianomainen oli pystynyt välttämään tuomioistuimen asettaman velvoitteen täyttämisen, ja niin ollen häntä pyydettiin vastaamaan täytäntöönpanovaltion alueella, jossa hänellä sitä vastoin on ulosottokelpoista omaisuutta. Tällainen vastuu on olemassa, ja mielestäni siihen voidaan vedota. Tähän päätelmään ei ole vaikutusta oikeudellisilla epävarmuustekijöillä (esimerkiksi täytäntöönpanoa koskeva immuniteetti) sellaisen myöhemmin tapahtuvan yleistäytäntöönpanon osalta, *jonka vaikutus rajoittuu kansalliselle alueelle* ja joka kohdistetaan velalliseen hänen henkilökohtaisen toimintansa perusteella tuomiovaltion oikeusjärjestyksessä. Kun Coursier tekee palkkatyötä toisessa sopimusvaltiossa, hän asettaa itsensä alttiiksi sellaiselle objektiiviselle mahdollisuudelle, että hän voi menettää henkilökohtaisen immuniteettinsa "kilven", joka suojasi häntä Ranskassa. Oli vähintäänkin epävarmaa, voiko täytäntöönpanotoimenpiteitä vastaan oleva oikeudellinen immuniteetti, joka perustuu Tribunal de commerce de Brieyn antaman tuomion perustana olevaan oikeusjärjestykseen, automaattisesti siirtyä ranskalaisesta tuomioistuimesta täytäntöönpanovaltion tuomioistuimeen.

26. Velallisen pääasian käsittelyssä esittämälle väitteelle ei näkemykseni mukaan löydy tukea yleissopimuksen sanamuodosta eikä sen hengestä. Yleissopimuksen mukaisen yksinkertaistetun eksekvatuurijärjestelmän rakenteessa vaatimus, jonka mukaan tuomion on oltava täytäntöönpanokelpoinen tuomiovaltion lainsäädännössä, mistä määrätään 31 artiklan 1 kappaleessa ja 47 artiklan 1 kohdassa, joihin Coursier nyt vetoaa, perustuu yksinomaan siihen, että yleissopimuksessa ei aseteta eksekvatuurin edellytykseksi ulkomailla annetun tuomion lainvoimaisuutta. [53] Olen jo edellä selvittänyt, mihin yleissopimuksen järjestelmä perustuu (ks. edellä 11 kohta). On totta, että jopa jo täytäntöönpanokelpoinen (ilman eri toimenpidettä tai tuomioistuimen määräyksen nojalla) päätös, joka rinnastetaan kansalliseen tuomioon toisessa sopimusvaltiossa pakkotäytäntöönpanoa varten, voi lakata olemasta tehokas tuomion antamisvaltion oikeusjärjestyksessä myöhemmin annetun tuomion, jolla se on kumottu tai muutettu, vaikutuksesta. Yleissopimuksen järjestelmän mukaan tällaisessa tapauksessa sovelletaan automaattista

53 — Siksi tämä määräys liittyy, kuten edellä todetaan (ks. 15 kohta), määräykseen, jolla täytäntöönpanovaltion tuomioistuimelle annetaan toimivalta lykätä mahdollista muutoksenhakumenettelyä tai määrätä eksekvatuurin edellytykseksi vakuuden asettaminen, jos "kansallistettua" tuomiota vastaan on haettu muutosta tai jos muutoksenhakuaika ei ole kulunut umpeen tuomion antamisvaltion oikeusjärjestyksen mukaan.

tunnustamista koskevia oikeussääntöjä täytäntöönpanovaltiossa, joten tuomiolla voi olla kumoava vaikutus. [54] Jos ulkomailla annettua uutta vaikutukseltaan kumoavaa tuomiota ei kuitenkaan voida tunnustaa (esimerkiksi koska haastehakemusta ei ole sääntöjen mukaisesti ja määräajassa annettu tiedoksi vastaajalle, joka ei ole osallistunut oikeudenkäyntiin), on yleissopimuksen 31 artiklaa jälleen sovellettava, minkä takia myöhemmin kumotun tai muutetun tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julistaminen tai rekisteröinti on pätemätön. [55]

27. Tämän jälkeen on aluksi todettava, että nyt käsiteltävänä oleva asia epäilemättä poikkeaa useassa suhteessa tapauksesta, johon edellä viitataan; tuomio, jossa on todettu, että Fortiksella on rahamääräinen ja erääntynyt oikeus (eli sitä eivät rajoita määräajat tai ehdot), on saanut lainvoiman ennen eksekvatuuria koskevaa pyyntöä ja määräystä; ei myöskään vaikuta siltä, että tuomioistuimessa vahvistettuun velkaan liittyvä velvoite olisi päättynyt, koska velka olisi maksettu tai olisi muusta syystä rauennut. Luottolaitoksen oikeussuojaintressi pysyy — oletettavasti — muuttumattomana (ks. edellä 15 kohta). Näin ollen luxemburgilainen eksekvatuurituomioistuin toimi perustellusti, kun se tuomion sääntöjenmukaisuutta tutkiessaan tunnusti, että se on samalla tavalla täytäntöönpanoperuste kuin kaikki tämäntyyppiset tuomiot Ranskan lainsäädännön mukaan. Tällä tavalla estetään se, että tuomioon liitetään Luxemburgin suurherttuakunnan oikeusjärjestyksessä "oikeuksia" (itse puhuisin mieluummin vaikutuksista), "joita sillä ei ole tuomion antamisvaltiossa".

Vaikka Fortis ei enää Ranskassa voikaan ryhtyä kyseessä olevan saatavan pakkotäytäntöönpanoon, tämä perustuu määrättyyn toimenpiteeseen (Tribunal de commerce de Brieyn tuomioon), joka koskee (kuten sen perustana oleva lainkohtakin) yleissopimukseen kuulumatonta asiaa — tarkemmin sanottuna konkurssia ja siihen rinnastettavia menettelyjä — ja johon ei niin ollen sovelleta vapaata liikkuvuutta tässä tapauksessa Luxemburgissa tunnustamista varten (ks. edellä 21 ja 22 kohta). Tämä poissulkeva vaikutus perustuu sopimusvaltioiden selvään ja yksiselitteiseen valintaan, ja mielestäni on kiistatonta, että yleissopimusjärjestelmän aineellisen soveltamisalan määrittelemiseksi annetut määräykset ovat *näin määritellyissä rajoissa* ensisijaiset eksekvatuuripyynnön kohteena olevien, ulkomailla annettujen tuomioiden täytäntöönpanokelpoisuutta koskeviin määräyksiin nähden. Luxemburgin lainsäädännössä ei myöskään tunnusteta ranskalaisen tuomioistuimen tuomion ekstraterritoriaalista vaikutusta (ks. edellä 23 kohta). Kyseisellä tuomiolla ei niin ollen ole merkitystä tuomioistuimelle, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu. Jollei näin olisi ja jos pääasian muutoksenhakijan väite olisi hyväksyttävä, tämä johtaisi — kuten Fortis perustellusti on huomauttanut — epäjohdonmukaiseen tulokseen: konkurssimenettelyn päättävä Ranskassa annettu tuomio tunnustettaisiin automaattisesti Luxemburgin oikeusjärjestyksessä, vaikka se ei kuulu yleissopimuksen aineelliseen soveltamisalaan, kun taas samanaikaisesti eksekvatuurimääräystä ei voitaisi antaa tuomiolle, johon yleissopimusta sen sijaan kiistattomasti sovelletaan.

54 — Ks. Starace, V.: "Sull'estinzione di efficacia, nell'ordinamento di origine, della sentenza straniera riconosciuta o resa esecutiva", *Riv. dir. intern. priv. proc.* 1969, s. 152 ja erityisesti s. 153.

55 — Idem, s. 154 ja 155. S. O'Malleyn ja A. Laytonin mukaan (edellä alaviitteessä 31 mainittu teos, s. 744 ja 745) samaan tulokseen päästään — edelleen yleissopimuksen 31 artiklan 1 kappaletta soveltamalla — jos ulkomainen tuomio ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen sen vuoksi, että se on vanhentunut (ks. edellä alaviite 31).

28. Sallittaneen vielä yksi viimeinen täsmennys. Toisin kuin komissio on pelännyt, tässä esitetty ratkaisuehdotus, jonka mukaan kyseessä olevan saatavan pakkotäytäntöönpano sallitaan täytäntöönpanovaltiossa, ei ole tuomion antamisvaltiossa loppuun käsiteltyyn konkurssimenettelyyn aikanaan osallistuneiden velkojien tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastainen. Muut velkojat, joilla on täytäntöönpanokelpoinen tuomio (myös tuomioistuimen vahvistama sovinto) tai virallinen asiakirja (ks. yleissopimuksen 50 ja 51 artikla) ja joilta on tuomion antamisvaltiossa evätty oikeus vaatia erityistäytäntöönpanoa Tribunal de commerce de Brieyn antaman tuomion kaltaisella päätöksellä, voivat tuomionsa täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisen jälkeen osallistua nopeimmin toimineen velkojan täytäntöönpanovaltiossa aloittamaan täytäntöönpanomenettelyyn ja jakaa omaisuusmassan yhdessä ja pääluvun mukaisesti (jos ei oteta huomioon velkojien etuoikeuksia tai asian ensimmäisenä vireille panneen velkojan etuoikeutta koskevia aineellisoikeudellisia säännöksiä). [56]

Ratkaisuehdotus

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Cour supérieure de justicen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Tuomio, jolla velvoitetaan maksamaan tietty rahamäärä, ei menetä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen 31 artiklassa tarkoitettua täytäntöönpanokelpoisuuttaan, joka on edellytyksenä tuomioita koskevan eksekvatuurimääräyksen antamiselle toisessa sopimusvaltiossa, kun asianosaisella, jota vastaan eksekvatuuria pyydetään, on tuomion antamisvaltiossa pysyvä suoja henkilökohtaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä vastaan kyseisessä valtiossa annetun toisen tuomion perusteella, joka liittyy maksukyvyttömyyteen perustuvaan konkurssimenettelyyn ja jota ei voida tunnustaa täytäntöönpanovaltiossa yleissopimuksen nojalla eikä sen kansallisen lainsäädännön nojalla.

56 — Ks. Krings, E.: "Synthèse. Le droit des saisies dans les États membres de l'Union européenne", *Seizure and overindebtedness in the European Union* (edellä alaviitteessä 46 mainittu teos), s. 3 ja erityisesti s. 41— 44. Kirjoittaja toteaa, että tiettyjen jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksessä (esim. Italian tasavalta, Kreikan tasavalta ja Belgian kuningaskunta) myös velkojat, joilla *ei ole* täytäntöönpanoperustetta, voivat velkojien keskinäisen tasa-arvon turvaamiseksi osallistua tietyin edellytyksin täytäntöönpanomenettelyyn.